

Συνέντευξη | ΛΟΥΙΣ ΣΕΠΟΥΛΒΕΔΑ

Πολυβραβευμένος συγγραφέας, σεναριογράφος, σκηνοθέτης, και ακτιβιστής, ο **Λουίς Σεπούλβεδα** αποτελεί μία από τις σημαντικότερες πένες της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Συνεργάτης της κυβέρνησης Αλιέντε, αντάρτης με τους Σαντινίστας στη Νικαράγουα, δημοσιογράφος στη Deutsche Welle και ακτιβιστής της Greenpeace, η ζωή του Σεπούλβεδα μοιάζει με τη ζωή των ηρώων στα βιβλία του, που έχουν για κινητήριο δυνάμη τους έναν ανώτερο ουμανισμό. Ευδιάθετος, φιλικός, και κυρίως χειμαρρώδης, ο πολυβραβευμένος Χιλιανός συγγραφέας βρέθηκε στην Αθήνα και μας μίλησε για την οικονομική κρίση, το κίνημα των Αγανακτισμένων και την «επανάσταση της φαντασίας».

Βρίσκεστε στην Αθήνα σε μια στιγμή που η Ελλάδα αντιμετωπίζει μια σοβαρή οικονομική κρίση. Ποιες είναι οι σκέψεις σας για τις αιτίες της και για

Ο πολυβραβευμένος Χιλιανός συγγραφέας εκτιμά ότι κάτι καινούργιο γεννιέται με το κίνημα των Αγανακτισμένων και μας καλεί να φανταστούμε αν θέλουμε να είμαστε πολίτες ή καταναλωτές

ΚΩΣΤΑΣ ΠΛΙΑΚΟΣ
kpliakos@e-typos.com

την κατάσταση που αντιμετωπίζει η χώρα;

Η κρίση που αντιμετωπίζουν όχι μόνο η Ελλάδα αλλά και άλλες χώρες της Ευρώπης, όπως η Ισπανία, η Ιρλανδία και η Πορτογαλία, είναι προϊόν του οικονομικού συστήματος, των χειρισμών των τραπεζιτών και των κερδοσκοπών και καλούνται τώρα οι πολίτες να πληρώσουν το τίμημα. Είναι μια κρίση που αποδεικνύει ότι αυτό που ονομάζουμε «οικονομία της αγοράς» δεν λειτουργεί γιατί ξεχνά κάτι θεμελιώδες. Τους πολίτες. Η Ευρωπαϊκή Ένωση χτίστηκε ως μια κοινωνία που θα έδινε μεγαλύτερο βάθος στα δικαιώματα των πολιτών. Το οικονομικό σύστημα όμως, οι τραπεζίτες και οι κερδοσκόποι, αποπειράθηκαν να μας πείσουν ότι δεν θα πρέπει να είμαστε πολίτες αλλά καταναλωτές. Σήμερα όλες οι πιθανές λύσεις που προτείνει το σύστημα δείχνουν ότι δεν μας αντιμετωπίζει ως πολίτες αλλά ως καταναλωτές. Πλέον δεν γίνεται λόγος για το δικαίωμα στην εργασία αλλά για το δικαίωμα στο να «καταναλώσεις» μία θέση εργασίας ή να «καταναλώσεις» ιατρικές υπηρεσίες κ.λπ. Η μόνη λύση για την έξοδο από αυτή την κρίση είναι οι πολίτες να συμμετέχουν πιο ενεργά στη λήψη αποφάσεων.

Μετά τον άνθρωπο-καταναλωτή, ποιο είναι το επόμενο στάδιο;

Πιθανότατα να είναι ο σκουπιδοτενεκές της Ιστορίας, όπως είχε πει ο **Ζίγκμουντ Μπάουμαν**, γιατί όταν μας θεωρούν καταναλωτές η ζωή μας αρχίζει να καθοδηγείται όχι από ηθικούς κανόνες αλλά από τους νόμους της αγοράς και της ζήτησης. Για παράδειγμα, δείτε τι συμβαίνει σήμερα με το κοινωνικό κράτος για το οποίο αναγκάζομαστε να πληρώνουμε ολοένα και περισσότερο για υπηρεσίες ολοένα και χειρότερες. Πιστεύω ότι η λύση έρχεται από την τελευταία επανάσταση η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη. Την «επανάσταση της φαντασίας». Πρέπει να φανταστούμε τι κοινωνία θέλουμε και κυρίως να φανταστούμε αν θέλουμε να είμαστε πολίτες ή καταναλωτές.

Ποια είναι τα συμπεράσματά σας από το μοντέλο διακυβέρνησης που εφαρμόζεται τα τελευταία χρόνια στη Λατινική Αμερική; Θα μπορούσαν οι χώρες της Λατινικής Αμερικής να γίνουν μια κοινότητα στα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Τα τελευταία χρόνια με την αλλαγή των κυβερνήσεων στις περισσότερες χώρες της Λατινικής Αμερικής επιχειρήθηκε μια στροφή στην οικονομική πολιτική, χωρίς να παρεκκλίνει εντελώς από τους νόμους της ελεύθερης αγοράς. Οι ηγέτες της τελευταίας δεκαετίας κατάφεραν να δώσουν μια προοπτική, βάζοντας συγκεκριμένους στόχους για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών.

Για παράδειγμα ο **Λούλα** στη Βραζιλία κατάφερε να βγάλει από τη φτώχεια εκατομμύρια πολίτες. Με μακροοικονομικούς όρους το αποτέλεσμα είναι ασήμαντο αλλά πολύ σημαντικό για τον αυτοσεβασμό των Βραζιλιάνων πολιτών. Κάτι ανάλογο έγινε στην Ουρουγουάη. Στη Βολιβία, για παράδειγμα, ο πρόεδρος **Μοράλες** βασίστηκε στην εσωτερική κατανάλωση για

να δώσει ώθηση στην οικονομία και τα κατάφερε. Η πραγματικότητα στη Λατινική Αμερική δείχνει ότι η μακροοικονομία δεν είναι τόσο σημαντική και ότι το σύστημα μπορεί να είναι αποτελεσματικό, παρά τις αντιφάσεις του.

Όσο για το δεύτερο σκέλος της ερώτησης, ελπίζω πως μια ένωση στα πρότυπα της Ε.Ε. δεν θα γίνει. Δηλαδή οι πλούσιες χώρες να ορίζουν τι θα κάνουν οι φτωχότερες χώρες. Οι χώρες της Λατινικής Αμερικής έχουν μεγάλες διαφορές και ό,τι πάει κόντρα σε αυτή τη διαφορετικότητα είναι επικίνδυνο. Μπορούν να γίνουν συνεργασίες μόνο συγκυριακά αλλά καμία χώρα δεν θα αποποιηθεί την εθνική της αξιοπρέπεια.

Χους όμως και την επιβολή ενός μόνο οικονομικού συστήματος οι πολίτες δεν έδωσαν σημασία στο τι είναι αυτό το σύστημα. Και κάποια στιγμή η ισχύς της οικονομίας έπαψε να εξυπηρετεί το συμφέρον των πολιτών.

Ο νομπελίστας συγγραφέας Ζοζέ Σαραμάνγκου είχε πει κάποτε ότι «η λύση για την έξοδο από την κρίση του συστήματος είναι να βρούμε στους δρόμους». Θα συμφωνούσατε;

Συμφωνώ, αν και πιστεύω ότι μπορούμε σε πολλές περιπτώσεις να βρούμε λύσεις σε τοπικό επίπεδο. Βλέπω με πολύ ενδιαφέρον αυτό που συνέβη στην Ισλανδία, όπου οι πολίτες αντιστάθηκαν στο παγκόσμιο σύστημα. Όταν κλήθηκαν να πληρώσουν τα χρέη των τραπεζών είπαν «όχι». Και παρά τις απειλές από το διεθνές οικονομικό σύστημα δεν έγινε τίποτα. Τι θα συνέβαινε αν δύο εκατομμύρια Έλληνες έλεγαν δεν πληρώνουμε τις ζημιές των τραπεζών; Θα έβαζε το κράτος φυλακή δύο εκατομμύρια ανθρώπους; Δεν θα γινόταν τίποτα. Δεν θα κατέρρεε η οικονομία. Απλά οι τράπεζες θα κέρδιζαν λιγότερα. Εχουμε φτάσει σε ένα σημείο που θα πρέπει να σκεφτόμαστε τον **Γκάντι**. Αντίσταση ειρηνική αλλά με αποτελεσματικούς τρόπους. Όταν ορίστηκε η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, οι πολίτες της Ευρώπης κλήθηκαν να μην καταναλώσουν ρεύμα για μία ώρα. Το 15% των Ευρωπαίων το έκανε. Ξέρετε τι απώλειες κερδών είχαν οι εταιρίες ενέργειας της Ευρώπης; Επτά δισεκατομμύρια ευρώ. Αυτό δείχνει τη δύναμη των πολιτών. Κάτι καινούργιο γεννιέται με το κίνημα των Αγανακτισμένων, που μας επιτρέπει να θέτουμε στον εαυτό μας διάφορα ερωτήματα. Αν, για παράδειγμα, στις επόμενες εκλογές συμμετείχε λιγότερο από το 50% των πολιτών, το αποτέλεσμα τους θα ήταν νόμιμο; ■

«Η λύση έρχεται από την «επανάσταση της φαντασίας»»